

PWYLLGOR ARCHWILIO CYMUNEDAU

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio Cymunedau a gynhaliwyd yn Ystafell Bwyllgora 1a, Neuadd y Sir, Rhuthun, Dydd Iau, 17 Rhagfyr 2015 am 9.30 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Brian Blakeley, Peter Arnold Evans, Huw Hilditch-Roberts (Cadeirydd), Martyn Holland, Rhys Hughes (Is-Gadeirydd), Bob Murray, Anton Sampson, Cefyn Williams a/ac Cheryl Williams.

HEFYD YN BRESENNOL

Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau (NS), Rheolwr Tai, Gofal a Chefnogi (JS), Cynrychiolydd BIPBC (BJ), (CD) ac (MW) a Chydlynnydd Archwilio (RE) a Swyddog Gweinyddol (CW).

1 YMDDIHEURIADAU

Cynghorwyr Bill Cowie, Win Mullen-James ac Aelod Arweiniol R.L. Feeley.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Roedd y cysylltiadau canlynol wedi eu nodi yn eitemau busnes 5 a 6 i gael eu hystyried yn y cyfarfod.

Roedd y Cynghorwyr H. Hilditch-Roberts yn datgan cysylltiad fel Ymgynghorydd i'r GIG a B. Blakeley fel Aelod o'r Cyngor Iechyd Cymuned.

3 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Ni chodwyd unrhyw eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel mater o frys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

4 COFNODION

(a) Cyflwynwyd Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Archwilio Cymunedau a gynhaliwyd ar 5 Tachwedd 2015:-

Materion yn codi:-

5. Adolygiad o'r Polisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol – esboniodd y Cynghorydd M.L. Holland ei fod wedi codi'r mater bod Ysgol Alun, Yr Wyddgrug wedi ei hyrwyddo fel dewis arall yn lle Ysgol Brynhyfryd, Rhuthun, a diffyg darpariaeth cludiant i ddisgyblion sy'n byw yn Eryrys sy'n mynychu Ysgol Alun, Yr Wyddgrug. Eglurodd mai'r man codi agosaf ar gyfer cludiant ar hyn o bryd oedd yn Llanarmon yn Iâl.

Hysbysodd y Cydlynnydd Archwilio'r Aelodau bod y Cynghorydd M.L.I. Davies wedi gofyn i'r enw "Cefnmeiriadog" gael ei newid i ddarllen "Cefn Meiriadog".

7. Strategaeth Tai Drafft - Cyfeiriodd y Cynghorydd ML Holland at bwynt tri ar dudalen 12 yn ymwneud â "chyfyngiadau'r polisi Pentrefannau cyfredol". Eglurodd bod dau o Gymdeithasau Tai wedi gwrthod cynnig gan berchennog y tir, yn ei ward, i ddatblygu tir ar gyfer tai gan nad oedd unrhyw alw oherwydd lleoliad a diffyg amwynderau lleol. Eglurodd y Cynghorydd Holland nad oedd y cynnig wedi ei wrthod yn sgil y Polisi Pentrefan, fel y cyfeiriwyd yn y cofnodion. Gofynnodd y Cadeirydd i'r swyddogion perthnasol gael gwybod yn unol â hynny.

PENDERFYNWYD – yn amodol ar yr uchod, derbyn a chymeradwyo'r cofnodion fel cofnod cywir.

(a) Cyflwynwyd Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Archwilio Cymunedau a gynhaliwyd ar 16 Tachwedd 2015:-

PENDERFYNWYD – y dylid derbyn a chymeradwyo'r Cofnodion fel cofnod cywir.

5 DARPARIAETH GOFAL SYLFAENOL YN ARDAL PRESTATYN

Rhoddodd cynrychiolydd Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC) gyflwyniad yn amlinellu cefndir y newidiadau arfaethedig yn narpariaeth gofal iechyd sylfaenol ym Mhrestatyn. Roedd y prif feysydd a nodwyd yn y cyflwyniad PowerPoint yn cynnwys:-

- Cefndir, yn cynnwys trosolwg o ofal sylfaenol traddodiadol
- manylion y darparwyr meddygon teulu presennol
- Trosolwg ar y model gofal sylfaenol cyfoes:
  - Canolfan Gofal Sylfaenol Heb ei Drefnu
  - Gofal wedi'i gynllunio
  - Cymorth Cartref Gofal Cartref
  - Yr academi
- Cynnydd hyd yma

Dywedodd y cynrychiolwyr BIPBC fod:-

- Y ffaith bod dwy Feddygfa yn ardal Prestatyn wedi rhoi hysbysiad o'u bwriad i derfynu eu contract â'r Bwrdd Iechyd o'r 31 Mawrth 2016 wedi golygu bod angen i'r Bwrdd ystyried yr ateb mwyaf priodol ar gyfer darparu gwasanaethau iechyd sylfaenol i boblogaeth o tua 21,000 o gleifion;
- Er bod y meddygon teulu yn y ddwy feddygfa yn rhoi'r gorau i'w contract Gwasanaethau Meddygol Cyffredinol (GMC), sef y math traddodiadol o gontract y mae'r rhan fwyaf o wasanaethau meddygon teulu yn eu darparu ar draws Gogledd Cymru, roedd y rhan fwyaf o feddygon teulu yn y meddygfeydd dan sylw yn dal â diddordeb mewn darparu gwasanaethau meddygon teulu os byddai eu rolau yn fwy hylaw;
- Mae ymchwil ac astudiaethau cenedlaethol diweddar wedi nodi bod darparu gofal sylfaenol angen newid i gynnwys amrywiaeth o weithwyr proffesiynol gofal

iechyd h.y. nyrsys, ffisiotherapyddion, fferyllwyr, awdiolegwyr, y sector gwirfoddol ac ati

- Oherwydd y nifer o gleifion yn ardal Prestatyn roedd y Bwrdd Iechyd o'r farn mai'r ateb gorau ar gyfer darparu gwasanaethau i boblogaeth yr ardal fyddai datblygu Cyfleuster Gofal Sylfaenol Cyfoes, a fyddai'n cynnwys:-

- Canolfan gofal sylfaenol heb ei drefnu (lle gallai cleifion gael apwyntiad yr un diwrnod gyda'r ymarferydd iechyd perthnasol)

- Canolfan Gofal Wedi'i Gynllunio (lle gallai cleifion gael gofal rheolaidd ar gyfer cyflyrau cronig a ddarperir gan yr un ymarferydd)

- Cefnogaeth Cartref a Gofal Cartref (darpariaeth gofal iechyd arbenigol pwrpasol ar gyfer cleifion diamddiffyn/bregus naill ai yn eu cartrefi eu hunain neu mewn cartrefi preswyl/nyrsio); ac

- Academi (lle gallai gweithwyr proffesiynol presennol barhau i ddatblygu a rhannu sgiliau, lle gallai cleifion gael eu dysgu i reoli eu hiechyd a'u lles eu hunain neu eu cyflyrau eu hunain, a lle gellid ceisio adborth rheolaidd i gleifion a'i ddadansoddi er mwyn gwella gwasanaethau)

- Gyda golwg ar symud y prosiect yn ei flaen a bod â'r gofynion sylfaenol ar waith i'r gwasanaeth newydd arfaethedig fod yn weithredol ar 1 Ebrill 2016, roedd bwrdd prosiect a tîm wedi cael ei sefydlu. Roedd y tîm wedi'i leoli ar safle Ysbyty Brenhinol Alexandra yn y Rhyl ac roedd ar hyn o bryd yn delio â TUPE y staff presennol i'r gwasanaeth newydd, recriwtio staff newydd a chyfathrebu am y newidiadau i'r trigolion a budd-ddeiliaid; ac

- Roeddent hefyd o fewn y dyddiau diwethaf wedi mynegi diddordeb mewn sicrhau cyn adeilad swyddfa'r cyngor a'r safle yn Nhŷ Nant, Prestatyn fel canolfan ar gyfer y cyfleuster Gofal Sylfaenol Cyfoes newydd.

Dywedodd rhai Aelodau, er eu bod wedi bod braidd yn amheus ynghylch y model gofal iechyd cyfoes i ddechrau, nawr eu bod yn cael mwy o fanylion am sut y byddai'n gweithio roeddent mwy o'i blaid. Gofynnwyd a oedd crynodeb cryno ar gael i drigolion ar yr hyn a gynigir, gan y byddai hyn yn rhoi sicrwydd iddynt ynglŷn â'r datblygiadau.

Mewn ymateb i gwestiynau gan yr Aelodau, dywedodd swyddogion BIPBC:-

- Gyda golwg ar gael sianelau cyfathrebu effeithiol gyda'r holl fudd-ddeiliaid roedd y Bwrdd Iechyd yn defnyddio cefnogaeth cyfathrebu allanol, yn ogystal roeddent hefyd yn ystyried sefydlu gwefan ryngweithiol at y diben hwn;

- Roedd tîm cyfathrebu'r Cyngor ei hun hefyd yn cynorthwyo BIPBC i rannu gwybodaeth ar y prosiect hwn;

- Roedd nifer y galwadau i'r llinell gymorth cyhoeddus penodedig ar newidiadau i ofal iechyd sylfaenol ym Mhrestatyn wedi gostwng yn ddiweddar, ond roedd disgwyl iddo gynyddu eto yn nes at ddyddiad y newid ym mis Ebrill 2016;

- Er gwaethaf pryderon cychwynnol, wedi derbyn sicrwydd gan y Bwrdd Iechyd y byddai gofal sylfaenol ar gael i drigolion, nid oedd cleifion presennol yn y ddwy feddygfa wedi trosglwyddo eu cofrestrriad i feddygfeydd eraill;

- Roeddent yn cytuno gydag Aelodau Etholedig bod angen adolygu llwyth gwaith meddygon teulu, fodd bynnag, byddai angen i'r arweiniad ar hyn ddod gan Lywodraeth Cymru (LIC);

- Roedd 4 clwstwr meddygon teulu yn gweithredu yng Nghonwy a Sir Ddinbych. Gall y 'clystyrau' hyn godi unrhyw bryderon a oedd ganddynt gyda'r Bwrdd Iechyd, ac os nad oedd gan y Bwrdd y pwerau i ddatrys y materion hynny gallai eu codi gyda Llywodraeth Cymru. Gan fod BIPBC o fewn 'mesurau arbennig' roedd ganddo 'glust' Llywodraeth Cymru ar faterion o bryder mawr
- Ni fyddai'r model gofal iechyd cyfoes arfaethedig a gynigiwyd ar gyfer Prestatyn yn addas neu'n ymarferol ar gyfer pob ardal ar draws y rhanbarth, ond roedd maint y boblogaeth yn ardal Prestatyn yn golygu y dylai'r model arfaethedig weithio'n dda. Roedd y math hwn o fodel yn debygol o apelio at feddygon teulu sydd newydd gymhwyso sydd, ar ôl hyfforddi am nifer o flynyddoedd, â ffioedd addysgol i'w talu, felly, byddent yn annhebygol o fod eisiau prynu i mewn i feddygfa breifat. Fodd bynnag, mae'r model hwn yn annhebygol o fod yn hyfyw i feddygfeydd un meddyg teulu llai, ac felly yn y dyfodol, byddai'n debygol o fod yna gymysgedd o GMC ac arferion model gofal iechyd cyfoes ar draws Gogledd Cymru;
- Pe byddai'n bosibl caffael safle Tŷ Nant, byddai'n rhoi cyfle i BIPBC ddod â'r model gofal iechyd cyfoes cyfan i fodolaeth yn ei gyfanrwydd, er mai yn raddol, gyda'r gofal sylfaenol heb ei drefnu yn cael blaenoriaeth. Byddai'n cymryd lle'r Grŵp Meddygol Pendyffryn presennol a Meddygfeydd Seabank a'r Clinig, fodd bynnag, byddai'r ddwy feddygfa gangen yng Ngallt Melyd a Ffynnongroyw yn parhau ar agor;
- Os na allai'r Bwrdd Iechyd sicrhau safle Tŷ Nant byddai'r model arfaethedig yn mynd yn ei flaen, ond ni fyddai'n gwbl weithredol am beth amser gan y byddai angen i'r Bwrdd sicrhau safle arall, neu wneud cais am ganiatâd cynllunio i ymestyn y safle a chlinig Grŵp Meddygol Pendyffryn presennol;
- Roedd swyddogion y Bwrdd Iechyd i fod i gwrdd â swyddogion o'r Cyngor yr wythnos ganlynol i drafod eu diddordeb yn safle Tŷ Nant, ac roeddent yn cadarnhau eu bod yn edrych ar sicrhau'r adeilad a'r maes parcio ar gyfer y prosiect;
- Ar wahân i fethu â sicrhau lleoliad addas ar gyfer y ganolfan gofal iechyd cyfoes roedd risgiau eraill i'r prosiect ddwyn ffrwyth yn cynnwys recriwtio tîm llawn (nid oedd recriwtio'r tîm craidd yn broblem). Roedd angen hefyd i weithio gyda chleifion i'w sicrhau y byddai'r model newydd o ofal sylfaenol mewn gwirionedd yn diwallu eu hanghenion penodol yn well na'r model presennol;
- roedd cyfrifiadau staffio a chapasiti'r ganolfan arfaethedig i ymdrin â'r mewnlifiad o boblogaeth twristiaid yn ystod misoedd yr haf eisoes wedi ei gynnwys yn y model a gyflwynir. Yn yr un modd, byddai cynigion cynllun datblygu lleol (CDLI) hefyd yn cael eu cynnwys fel rhan o'r broses cynllunio i'r dyfodol ar gyfer y ganolfan;
- Roeddent wedi derbyn hysbysiad yn ddiweddar y byddai meddygfa yn Rhuddlan yn terfynu ei gontract gyda'r Bwrdd Iechyd o 31 Mawrth 2016. Mae hyn yn effeithio ar tua 2,000 o gleifion ac mae trafodaethau ar y gweill i geisio'r ateb mwyaf priodol ar gyfer darparu gofal iechyd sylfaenol i'r cleifion hynny. Byddai mwy o wybodaeth ar gael ar ddechrau 2016 ar sut y byddai'r Bwrdd yn bwriadu sicrhau gwasanaethau ar gyfer y cleifion hyn;
- wrth i'r model gofal sylfaenol cyfoes gael ei sefydlu byddai gwasanaethau eraill, fel cwnselwyr a gwasanaethau rheoli dyled, neu unrhyw wasanaeth neu sefydliad arall sy'n cefnogi'r agenda iechyd a lles yn gallu cael eu lleoli ar yr un safle; ac
- ymgwymerwyd i barhau â'r drafodaeth gyda'r Grwpiau Ardal Aelodau Prestatyn (MAG) ar y mater hwn ac i gysylltu â phob MAG yn rheolaidd mewn

perthynas â datblygiadau yn eu hardal, gan eu bod yn ystyried MAGs i fod yn fforymau gwerthfawr i drafod a lledaenu gwybodaeth.

Ar ddiwedd y drafodaeth croesawodd yr Aelodau'r cynigion sy'n cael eu cyflwyno ar gyfer Gofal Iechyd Sylfaenol ym Mhrestatyn, gyda'r bwriad o chwalu'r rhwystrau rhwng ymarferwyr gofal iechyd gwahanol er budd y claf unigol. Roeddent hefyd yn falch bod y cyfathrebu gyda'r holl fudd-ddeiliaid yn gwella, ond roedd pryderon fod rheolau penodol Llywodraeth Cymru yn ymddangos yn gosod cyfyngiadau ar ymarferwyr gofal iechyd penodol a oedd yn barod i weithio ar y naill ochr i'r ffin rhwng Lloegr/Cymru ac roeddent yn teimlo y dylai hyn gael ei godi gyda Llywodraeth Cymru. Roeddent hefyd yn cefnogi'n llawn y cais gan y Bwrdd Iechyd i sicrhau cyn adeilad a maes parcio Tŷ Nant at y diben o ddatblygu a gweithredu cyfleuster gofal iechyd sylfaenol cyfoes ar gyfer ardal Prestatyn, ac roeddent yn gofyn i'w safbwyntiau gael eu tynnu i sylw'r swyddogion perthnasol sy'n gysylltiedig â'r trafodaethau hynny. Felly:

PENDERFYNWYD - bod y Pwyllgor Archwilio Cymunedau yn cytuno:-

(a) yn amodol ar y sylwadau uchod, derbyn a chefnogi cynigion y Bwrdd Iechyd ar gyfer darparu gwasanaethau gofal iechyd sylfaenol yn ardal Prestatyn yn y dyfodol o Ebrill 2016; a

(b) Aelodau Arweiniol perthnasol a Swyddogion Cyngor Sir Ddinbych i fod yn ymwybodol o farn y Pwyllgor cyn eu cyfarfod gyda swyddogion Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i drafod eu datganiad o ddiddordeb yn hen safle swyddfeydd a maes parcio Tŷ Nant.

6 GWASANAETH MEDDYG TEULU TU ALLAN I ORIAU

Dosbarthwyd adroddiad gan swyddogion BIPBC yn y cyfarfod ar y Gwasanaeth Tu Allan i Oriau Meddygon Teulu yn ardal Ganolog y Bwrdd, a oedd yn cynnwys ardaloedd awdurdod lleol Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy a Chyngor Sir Ddinbych. Gwnaethant nodi bod:-

- Roedd y Gwasanaeth Tu Allan i Oriau Meddygon Teulu wedi'i nodi o dan Fesurau Arbennig y Bwrdd fel maes oedd angen ei wella;
- Ar gyfer Ardal Canol y sir roedd y prif Wasanaeth y Tu Allan i Oriau'n cael ei weithredu ar safle Ysbyty Glan Clwyd. Ers agor yr Adran Ddamweiniau ac Achosion Brys newydd (D ac A) yn Ysbyty Glan Clwyd, roedd y Gwasanaeth Tu Allan i Oriau wedi'i leoli drws nesaf i'r Adran Ddamweiniau newydd ac o ganlyniad roedd yr un cyfleuster brysbennu yn cael ei ddefnyddio ar gyfer y ddau wasanaeth. Roedd hyn yn helpu i leddfu'r pwysau ar D&A gan y gallai'r cleifion hynny nad oedd angen ymyriad mewn argyfwng gael eu dargyfeirio i'r Gwasanaeth Tu Allan i Oriau. Roedd parafeddygon Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Cymru (WAST) yn defnyddio dull tebyg ar yr ambiwlansys sy'n cyrraedd yn Ysbyty Glan Clwyd, ac felly roedd rhai cleifion oedd wedi cyrraedd mewn ambiwlans hefyd yn cael eu cyfeirio at y Gwasanaeth Tu Allan i Oriau;
- Mae'r Gwasanaeth y Tu Allan i Oriau yn yr Ardal Ganolog hefyd yn cynnal ymweliadau â'r cartref pan fo angen. Cofnododd Gwasanaeth y Tu Allan i Oriau yr Ardal Ganolog y trydydd nifer uchaf o ymweliadau cartref yng Ngogledd Cymru, ar ôl Gwynedd ac Ynys Môn, roedd hyn oherwydd natur wledig yr ardal. Yn ogystal,

roedd y Gwasanaeth yn gweld rhai cleifion y Tu Allan i Oriau yn Ysbyty Rhuthun, gan ei fod yn defnyddio'r cyfleuster fel allbost ar gyfer y gwasanaeth;

- Y Gwasanaeth y Tu Allan i Oriau yn Ysbyty Glan Clwyd oedd y gwasanaeth mwyaf llwyddiannus yng Ngogledd Cymru. Roedd wedi recriwtio 10 o feddygon teulu yn ychwanegol yn ddiweddar ac roedd yn cynnig goruchwyliaeth 100% fel gwasanaeth. Dim ond ychydig yn brin o gyflawni mwyafswm goruchwyliaeth ar gyfer gwyliau banc ac ati. Mae ei lwyddiant yn erbyn safonau cenedlaethol bron yn 100%;
- Yr unig faes lle mae'n methu â chyflawni yw'r dangosydd sy'n ymwneud ag ymgymryd ag ymweliad cartref i'r rheini sydd angen un o fewn 60 munud - roedd natur wledig yr ardal yn gwneud y targed hwn yn un anodd ei gyflawni;
- Roedd y Gwasanaeth y Tu Allan i Oriau hefyd wedi buddsoddi mewn Ymarferwyr Nyrsio Uwch, gallai'r aelodau hyn o staff ymweld â phobl yn eu cartrefi i gynnig gofal lliniarol;
- Oriau ymarferwyr nyrsio hefyd wedi cynyddu;
- Mae'r holl sifftiau yn yr Ardal Ganolog wedi eu gorchuddio gan feddygon teulu a oedd yn derbyn tâl cyfradd sesiynol. Roedd dwy sifft yn cael eu gweithredu: 6pm-11pm, adeg y galw mwyaf - 2 neu weithiau 3 o feddygon ar gael yn ystod y cyfnod hwn. Mae'r ail sifft yn gweithredu dros nos o 11pm ymlaen - 1 meddyg a 2 o ymarferwyr nyrsio ar gael ar y sifft hon.
- Nid oedd problemau yn Ardal y Dwyrain wrth recriwtio nifer digonol o feddygon teulu ar gyfer pob sifft oherwydd diffyg diddordeb, ond oherwydd rheolau Llywodraeth Cymru nad ydynt yn caniatáu i feddygon teulu sy'n gweithio yn Lloegr i weithio yng Nghymru hefyd. Roedd yr anghysondeb bellach yn cael ei gywiro ac yn y man dylai hyn leddfu'r pwysau yn Ardal y Dwyrain;
- Roedd Bwrdd Iechyd PBC yn fodlon ar gyflawniadau'r Gwasanaeth Tu Allan i Oriau hyd yma, ond nid oedd yn hunanfodlon gan ei fod yn ymwybodol fod yna heriau o'n blaenau a'r angen i fod yn fwy arloesol i ateb y galw

Mewn ymateb i gwestiynau gan yr Aelodau, cadarnhaodd swyddogion BIPBC:-

- Bu rhai problemau gyda'r llinellau ffôn i'r gwasanaeth Tu Allan i Oriau Meddygon Teulu, fodd bynnag, mae'r rhain wedi'u datrys a system ffôn newydd gyda llinellau ffôn ychwanegol wedi eu gosod. Mae'r system newydd yn cofnodi nifer y cleifion yn y 'ciw galwad' a oedd yn galluogi'r Gwasanaeth i alw ar fwy o staff i ateb galwadau a brysbennu'r ymholiadau;
- Bod cyfanswm o 29 o feddygon teulu wedi ymrwymo i ddarparu gwasanaethau i'r Gwasanaeth Meddygon Teulu y Tu Allan i Oriau ar gyfer ardal Conwy a Sir Ddinbych. Nid oedd yn ofynnol i'r meddyg teulu gynnig goruchwyliaeth, roedd y rhai oedd yn gwneud felly yn gwneud hynny ar sail wirfoddol ac yn cynnig maint amrywiol o oruchwyliaeth yn dibynnu ar eu hymrwymiaadau personol;
- Gan fod yr Adran Damweiniau ac Achosion Brys newydd yn Ysbyty Glan Clwyd a Gwasanaeth y Tu Allan i Oriau Conwy a Sir Ddinbych wedi'u cydleoili roedd hyn yn hwyluso amgylchedd gwaith agos ac yn galluogi cleifion i gael eu cyfeirio at y gwasanaeth mwyaf priodol i ddiwallu eu hanghenion unigol. Roedd staff Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Cymru (WAST) oedd yn gweithredu'r model Llwybrau Parafeddyg hefyd yn gallu cyfeirio cleifion i naill ai D ac A neu'r gwasanaeth tu allan i oriau meddygon teulu, pa un bynnag oedd y mwyaf priodol

pan oeddent yn cyrraedd yn Ysbyty Glan Clwyd. Roedd cyd-leoli'r ddau wasanaeth, felly yn lleddfu'r pwysau ar yr Adran Damweiniau ac Argyfwng;

- Roedd cleifion o Ddyffryn Dyfrdwy fel arfer yn cael eu cyfeirio at y gwasanaeth Tu Allan i Oriau Meddyg Teulu a Damwain ac Achosion Brys yn Ysbyty Maelor. Fodd bynnag, roedd rheolau Llywodraeth Cymru sy'n ymwneud â meddygon teulu sy'n gweithio yn Lloegr ddim yn gallu darparu gwasanaethau tu allan i oriau yng Nghymru wedi achosi problemau o ran recriwtio digon o feddygon teulu i ddarparu'r gwasanaethau tu allan i oriau yn Ardal y Dwyrain. Er bod y dyfarniad hwn wedi cael ei lacio yn ddiweddar, a byddai'n helpu'r sefyllfa maes o law, yn y cyfamser mae rhai cleifion wedi cael eu cyfeirio at y gwasanaeth tu allan i oriau yn yr Ardal Ganolog ac eraill at y gwasanaeth wedi'i leoli yn Nolgellau, a oedd yn cwmpasu de Gwynedd.

Ar ddiwedd y drafodaeth dywedodd yr aelodau y byddai cael meddygfeydd ar agor ar fore Sadwrn, fel oedd yn cael ei gynnig yn Lloegr, yn helpu i leihau'r pwysau ar adrannau damweiniau ac argyfwng a'r gwasanaeth tu allan i oriau meddygon teulu. Roeddent yn cydnabod yr heriau a wynebir yn Ardal y Dwyrain oherwydd rheolau Llywodraeth Cymru ac roeddent yn falch o ddeall bod y rheolau hyn nawr yn mynd i gael eu llacio i ganiatáu i feddygon teulu sydd wedi eu lleoli yn Lloegr i weithio i'r gwasanaeth tu allan i oriau yng Nghymru.

Ar ddiwedd y drafodaeth roedd y Pwyllgor wedi:-

PENDERFYNU - *derbyn yr adroddiad a, gan gydnabod yr heriau mewn ardaloedd penodol, i longyfarch y Bwrdd Iechyd ar y gwelliannau a wnaed hyd yn hyn, yn enwedig yr arferion gwaith effeithiol gyda'r Adran Damweiniau ac Achosion Brys yn Ysbyty Glan Clwyd ac anogwyd y Bwrdd i sicrhau gwelliant parhaus yn y maes hwn.*

7 BYW'N ANNIBYNNOL Â CHEFNOGAETH

Roedd cyd adroddiad gan y Rheolwr Gwasanaeth: Rheolwr Tîm Cefnogi Pobl Ardal y Gogledd a'r Rheolwr Tai, Gofal a Chymorth, a oedd yn amlinellu cynnydd y Gwasanaethau Byw'n Annibynnol gyda Chefnogaeth wrth gwrdd â'r angen am gymorth sy'n gysylltiedig â thai i bobl hŷn ar draws y Sir, wedi ei ddsbarthu gyda'r papurau ar gyfer y cyfarfod.

Roedd Aelodau wedi cytuno'n flaenorol y byddai adroddiadau ar SIL yn parhau i gael eu dwyn gerbron cyfarfod o'r Pwyllgor, er mwyn monitro cynnydd SIL wrth ddiwallu anghenion cymorth sy'n gysylltiedig â thai i bobl hŷn ar draws y Sir.

Cyflwynodd y Rheolwr Tai, Gofal a Chefnogi yr adroddiad a dywedodd wrth yr Aelodau bod y misoedd diwethaf wedi bod yn gyfnod o newid cyflym o fewn y Gwasanaethau Tai gan fod y Gwasanaeth wedi bod yn destun ailstrwythuro. Er gwaethaf hyn, roedd y Cynllun Gweithredu a oedd wedi deillio o'r adolygiad Cefnogi Pobl (CP) yn cael ei weithredu heb unrhyw bryderon neu oedi mawr. Er bod Llywodraeth Cymru heb gyhoeddi'r swm terfynol o arian grant Cefnogi Pobl a fyddai'n cael ei ddyrannu i Sir Ddinbych eto, roedd yn dod yn gliriach na fyddai'r toriad a ragwelir yn y gyllideb o 10% i 30% yn cael ei wireddu, mae'r Cyngor yn debygol o weld y cyllid grant yn lleihau gan oddeutu 5%. O ganlyniad, oherwydd y

byddai'r cyfanswm cyllideb CP 2016-17 yn is na'r ffigwr eleni o £547,932 byddai dal angen gwneud toriadau i wasanaethau. Serch hynny, gellid eu cyflwyno'n raddol gyda'r bwriad o gael cyn lleied o effaith niweidiol â phosibl.

Gan ymateb i gwestiynau'r aelodau dywedodd y Rheolwr Tai, Gofal a Chymorth:-

- Roedd y Gwasanaeth Cefnogi Byw'n Annibynnol wedi'i ariannu'n gyfan gwbl trwy'r grant Cefnogi Pobl. Roedd y gwasanaeth SIL, yn wahanol i'w ragflaenydd y Gwasanaeth Wardeiniaid Tai Gwarchod, yn gwasanaethu'r sir gyfan, ardaloedd gwledig a threfol fel ei gilydd. Roedd yn cefnogi pobl sy'n byw yn eu cartrefi eu hunain yn ogystal â'r rhai a oedd yn byw mewn cartrefi sy'n eiddo i'r cyngor, i fyw yn annibynnol yn eu cartrefi eu hunain cyhyd ag yr oedd yn ddiogel ac yn bosibl iddynt aros yno;
- Roedd y Gwasanaeth hefyd yn darparu gwasanaeth cyfeirio i helpu preswylwyr ddod o hyd i glybiau neu sefydliadau sydd o ddiddordeb iddynt, gan ei fod yn cynnal cyfeiriadur cynhwysfawr o sefydliadau/clybiau sy'n gweithredu yn yr ardal. Gallai hyd yn oed eu cefnogi, os oes angen, i gael mynediad at a setlo mewn grwpiau neu glybiau newydd;
- Er nad yw'r gwasanaeth yn darparu'r gwasanaeth warden ar y safle yn y canolfannau llety gwarchod, roedd yn cynnig gwasanaeth gwrando ac ymgynghorol ar gyfer yr holl bobl sydd ei angen ym mhob rhan o'r sir;
- Roedd y Gwasanaeth ar hyn o bryd yn cyflogi cyfanswm o 22 aelod o staff cyfwerth ag amser llawn i ddarparu'r gwasanaeth; a
- Gellid cael mynediad i'r Gwasanaeth SIL drwy'r Gwasanaeth Un Pwynt Mynediad (SPoA), yn ogystal â thrwy wasanaethau eraill y Cyngor.

Cyn cloi'r drafodaeth diolchodd yr Aelodau i'r Rheolwr Tai Gofal a Chymorth am eu briffio ar ddatblygiad y Gwasanaeth hyd yn hyn; a:-

PENDERFYNWYD:-

- (a) yn amodol ar y sylwadau uchod, derbyn yr adroddiad a'r cynnydd a wnaed hyd yma i sefydlu'r Gwasanaeth Cefnogi Byw'n Annibynnol yn Sir Ddinbych, a
- (b) bod adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor ymhen chwe mis yn amlinellu'r cynnydd gyda chyflwyniad y Gwasanaeth Cefnogi Byw'n Annibynnol, a bod yr adroddiad yn cynnwys manylion am y cyllid ar gyfer y Sir ar gyfer 2016/17 a manteision dull integredig o reoli SIL, Ailalluogi a'r Gwasanaeth Gweithiwr Cefnogi Iechyd a Gofal Cymdeithasol (HSCSW).

8 RHAGLEN WAITH ARCHWILIO

Roedd copi o adroddiad gan y Cydlynnydd Archwilio, a oedd yn gofyn i'r Pwyllgor adolygu a chytuno ar ei raglen gwaith i'r dyfodol ac oedd yn rhoi diweddariad ar faterion perthnasol, wedi ei ddsbarthu gyda'r papurau ar gyfer y cyfarfod.

Roedd copi o 'ffurflen ar gyfer cynigion Aelodau' wedi ei chynnwys yn Atodiad 2, roedd Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Cabinet wedi'i chynnwys yn Atodiad 3 ac roedd tabl yn rhoi crynodeb o benderfyniadau diweddar y Pwyllgor a'r cynnydd a wnaed o ran eu gweithredu wedi ei gynnwys yn Atodiad 4.

Rhoddodd y Pwyllgor ystyriaeth i ddrafft o'i Raglen Gwaith i'r Dyfodol ar gyfer cyfarfodydd y dyfodol, Atodiad 1, a chytunwyd ar y newidiadau a'r ychwanegiadau canlynol:-

4 Chwefror 2016:- Cytunodd y Pwyllgor fod yr Aelod Arweiniol, y Cynghorydd HH Evans (Arweinydd) yn cael gwahoddiad i fynychu'r cyfarfod.

Cadarnhaodd y Cydlynnydd Archwilio fod y Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Archwilio wedi cyfarfod ar 3 Rhagfyr, 2015 ac nid oedd unrhyw faterion wedi eu cyfeirio at y Pwyllgor Archwilio Cymunedau i'w hystyried.

PENDERFYNWYD - yn amodol ar y newidiadau a chytundebau uchod, cymeradwyo'r Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol fel y nodir yn Atodiad 1 i'r adroddiad.

9 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR Y PWYLLGOR

Roedd y Cadeirydd a'r Cynghorydd T.R. Hughes wedi mynychu'r Grŵp Tasg a Gorffen Torri'r Brethyn.

Eglurwyd bod toriadau mewn perthynas â Strydwedd wedi cael ei drafod. Roedd yr Aelodau wedi deall y rhesymau dros y toriadau, a'r farn a fynegwyd oedd bod yna bob amser le i wella. Fodd bynnag, roedd y Grŵp wedi dod i'r casgliad nad oedd effaith rhoi'r toriadau ar waith wedi bod yn waeth nag a ragwelwyd yn wreiddiol. Hysbyswyd yr Aelodau, yn dilyn trafodaeth fanwl ynglŷn â thrin chwyn yn tyfu ar y strydoedd, byddai'r broses a fabwysiadwyd ar gyfer mynd i'r afael â'r broblem yn cael ei adolygu. Eglurodd y Cynghorydd Hughes ei fod wedi awgrymu bod y maes gwaith hwn yn cael ei wneud ar lefel leol gan y Cynghorau Tref priodol.

Roedd y Cadeirydd wedi mynychu'r cyfarfod Herio Cyfathrebu, Marchnata a Gwasanaeth Hamdden a gynhaliwyd ar 16 Rhagfyr 2015, ac esboniodd fod y materion canlynol wedi cael eu hystyried:-

- Ffigurau yn ymwneud â darpariaeth hamdden o fewn yr Awdurdod wedi bod yn gadarnhaol gyda thystiolaeth o dwf ar draws y Sir.
- Trafodaeth ar y gwaith a wnaed gan y Gwasanaeth Ieuencid.
- Materion yn ymwneud â chyfathrebu wedi cael eu cydnabod. Fodd bynnag, teimlwyd y byddai cyflwyno strwythur newydd yn mynd i'r afael â'r problemau.
- Roedd y Strategaeth Digwyddiadau wedi cael ei thrafod a rhoddwyd ystyriaeth o ran sut roedd Cyngor Sir Ddinbych yn hyrwyddo ei hun mewn digwyddiadau, gan gyfeirio'n benodol at broffilio digwyddiadau lleol megis sioeau pentref, a'r weithdrefn ysgafn i'w mabwysiadu gan Sir Ddinbych. Mewn ymateb i bryderon Aelodau ynghylch pwysigrwydd rhoi cyhoeddusrwydd i ddigwyddiadau a gynhelir yn y Sir, cyfeiriodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau at yr e-bost a ddosbarthwyd i'r Aelodau a oedd yn manylu ar y broses ailstrwythuro i'w mabwysiadu.

Yn dilyn trafodaeth bellach:-

PENDERFYNWYD - y dylid derbyn a chofnodi'r adroddiad.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.10pm.

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth y Cynghorwr(wyr) Bill Cowie
a/ac Win Mullen-James